

MĂSURI VICTIMOLOGICE DE PREVENIRE A OMORURILOR

Alexandru CICALA,
doctor în drept

Petru DIUVENJI,
asistent universitar

VICTIMOLOGICAL MEASURES FOR MUR- DER PREVENTION

Alexandru CICALA,
PhD

Petru DIUVENJI,
university assistant

Apărarea vieții persoanei a constituit o trăsătură comună tuturor sistemelor de drept, din cele mai vechi timpuri. Astfel, dreptul la viață este cel mai natural drept al omului și este reglementat, nuanțat în constituțiile lumii, astfel încât actuala Constituție a Republicii Moldova prevede cele trei drepturi cetățenești fundamentale, respectiv dreptul la viață, dreptul la integritate fizică și dreptul la integritate psihică.

În acest articol ne propunem să analizăm măsurile generale victimologice ce se impun în cazul infracțiunilor de omor. Uneori, prevenirea victimologică este unica soluție spre soluționare a principalelor direcții de prevenire a acestei infracțiuni.

Cuvinte-cheie: infracțiune, omor, victimă, prevenire, viață, prevenire generală, infractor.

The defense of a person's life has been a common feature of all legal systems since ancient times. Thus, the right to life is the most natural human right and is regulated, nuanced in the world's constitutions, so that the current Constitution of the Republic of Moldova provides the three fundamental civil rights, namely the right to life, the right to physical integrity and the right to mental integrity.

In this article we aim to analyze the general victimological measures required in the case of murder offenses. Sometimes, victimological prevention is the only solution to solve the main directions of prevention of this crime.

Keywords: offense, murder, victim, prevention, life, general prevention, law breaker.

Introducere. Problema victimei în dreptul penal și aspectele ce țin de victimologia criminologică devin, tot mai frecvent, obiect de interes al cercetătorilor științifici și al practicienilor, până în prezent sunt însă puține cercetări științifice în domeniul dat.

Prevenirea victimologică este una din principalele direcții de prevenire a criminalității, în cazul dat eforturile organelor de drept fiind orientate preponderent spre victime și comportamentul lor victimogen. Astfel, această modalitate de prevenire a infracțiunilor reprezintă o activitate specifică a organelor statului și organizațiilor ne-guvernamentale axate pe relevarea, înlăturarea sau blocarea factorilor și situațiilor care formează comportamentul victimal și condiționează comiterea infracțiunilor, identificarea persoanelor ce

Introduction. The problem of the victim in criminal law and the aspects related to criminological victimology are becoming, more and more frequently, an object of interest of scientific researchers and practitioners, but so far there is little scientific research in this field.

Victimological prevention is one of the main directions of crime prevention; in this case the efforts of law enforcement bodies are mainly focused on victims and their victim behavior. Thus, this way of crime prevention is a specific activity of state bodies and non-governmental organizations focused on detecting, removing or blocking the factors and situations that form the victim's behavior and condition the commission of crimes, identifying people who are part of the

fac parte din grupul cu risc sporit de victimitate și aplicarea față de acestea a unor măsuri cu caracter preventiv [8, p. 218].

Prevenirea victimologică generală este orientată spre o totalitate de persoane, care într-o măsură mai mare sau mai mică sunt influențate de împrejurări și situații victimologice negative din cauza cărora devin victime ale infracțiunilor.

Autorul D. Rivman semnalează trei premise care conturează conținutul prevenției generale victimologice:

- identificarea și înlăturarea factorilor externi care influențează negativ persoana, formându-i anumite calități vulnerabile, manifestate prin comportamente periculoase de victimizare. În această direcție urmează a fi constatate și cauzele care condiționează pasivitatea sau neputința victimei de a reacționa la anumite situații de vulnerabilitate;

- identificarea și înlăturarea condițiilor, inclusiv a circumstanțelor și situațiilor, care duc la formarea și existența unor calități sporite de victimizare la unele categorii de persoane, calități ce sunt exprimate prin comportamente victimogene periculoase;

- identificarea și înlăturarea condițiilor, inclusiv a unor împrejurări și situații, care contribuie la formarea calităților de victimizare sporită la anumite categorii de persoane, indiferent de comportamentul lor, victimal sau nonvictimal [9, p. 262].

Metode și materialele aplicate. În procesul elaborării studiului a fost folosit materialul empiric, doctrinar și normativ cu privire la gena prevenirii infracțiunilor de omor. De asemenea, investigarea acestui fenomen a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de cercetare științifică ale teoriei dreptului și criminologiei: metoda logică, metoda analizei comparative, analiză sistemică, statistică etc. Totodată, au fost utilizate lucrările savanților autohtoni, precum și materialele științifice ale doctrinarilor altor state.

Rezultate obținute și discuții. Ca rezultat al studierii cauzelor, condițiilor și a trăsăturilor caracteristice personalității victimelor omorurilor, identificăm următoarele măsuri generale de prevenire victimologică a acestui fenomen.

Pregătirea populației pentru evitarea victimizării. Este o activitate care se poate realiza ca atare sau concomitent cu precedentă și constă în realizarea unei „instruiri” a populației de așa manieră încât aceasta să evite acele situații sau stări

high risk group and application of prevention measures against them [8, p.218].

General victim prevention is aimed at a totality of people, who to a greater or lesser extent are influenced by negative victimological circumstances and situations due to which they become victims of crime.

The author D. Rivman points out three premises that outline the content of general victimological prevention:

- identification and removal of external factors that negatively influence the person, forming certain vulnerable qualities, manifested by dangerous victimization behaviors. In this direction, the causes that condition the passivity or inability of the victim to react to certain situations of vulnerability are to be ascertained;

- identification and removal of conditions, including circumstances and situations, that lead to the formation and existence of increased qualities of victimization in some categories of people, qualities that are expressed through dangerous victimogenic behaviors;

- identification and removal of conditions, including circumstances and situations, that contribute to the formation of qualities of increased victimization in certain categories of people, regardless of their behavior, victim or non-victim [9, p.262].

Methods and materials applied. During the study elaboration, the empirical, doctrinal and normative material regarding the genesis of the prevention of murder crimes was used. Also, the investigation of this phenomenon was possible by applying several methods of scientific research to the theory of law and criminology: logical method, comparative analysis method, systemic analysis, statistical, etc. At the same time, the works of local scholars were used, as well as the scientific materials of the doctrinaires of other states.

Results obtained and discussions. As a result of studying the causes, conditions and traits characteristic to the personality of murder victims, we identify the following general measures to prevent victimology of this phenomenon.

Preparing the population to avoid victimization.

It is an activity that can be carried out as

de fapt care pot genera victimizarea. De regulă, se are în vedere populația tânără, cu o experiență de viață în formare.

Conținutul activității de pregătire antiinfracțională este determinat de unele caracteristici ale stării infracționale și de specificul persoanelor care sunt vizate. Astfel, este indicat ca în căminele de nefamiliști unde locuiesc în general tineri proveniți din localități diferite, cu nivel de pregătire școlară și generală diferit, cu concepții despre viață, justiție, ordine socială etc. Pregătirea antiinfracțională trebuie să determine diminuarea consumului de alcool, „abandonarea” armelor albe, a spray-urilor paralizante; de asemenea, se urmărește „instruirea” tinerilor să evite scandalurile cu ocazia balurilor, în discoteci, în general, să evite comportamentele agresive [1, p.169].

Pregătirea antiinfracțională în liceu, în căminele de fete vizează atenționarea acestora să manifeste circumstanțe și prudență în acceptarea unor legături ocazionale pentru a evita astfel să fie tâlhărite, violate sau ucise.

De asemenea, pot apărea situații la un moment dat când persoane fizice de bună-credință manifestă totuși o maximă imprudență, anunță în ziar că posedă bunuri de valoare pe care doresc să le vândă, indicând numărul de telefon. Persoanele interesate, în realitate elemente infractoare, după ce se interesează cu privire la topografia locului, numărul persoanelor care locuiesc împreună etc., acționează „în forță”, deposedând victima prin violență de bunurile respective, precum și de altele care prezintă interes. Astfel, prin pregătirea antiinfracțională se poate interveni pentru reducerea numărului unor astfel de fapte.

În practica organelor judiciare s-au constatat și alte genuri de infracțiuni cu violență, care pot fi prevenite prin pregătirea antiinfracțională. Astfel, atunci când se constată o anumită repetabilitate la comiterea tâlhăriilor în dauna persoanelor din mediul rural care comercializează clandestin băuturi alcoolice, sau în cazul agresiunii unor perechi de tineri în grădini publice sau în parcuri etc. se fac recomandări celor predispuși să evite starea de pericol căreia i se expun.

Pregătirea antiinfracțională trebuie executată de organele de stat care au atribuții în menținerea ordinii și liniștii publice, dar și a celor care sunt interesate de respectarea ordinii de

such or at the same time as the previous one and consists in carrying out a “training” of the population in such a way that it avoids those situations or states of fact that can generate victimization. Usually, the young population with a life experience in training is considered.

The content of the anti-crime training activity is determined by some characteristics of the criminal status and by the specifics of the persons who are targeted. Thus, it is indicated that in non-family homes usually live young people from different localities, with different levels of school and general training, with certain conceptions about life, justice, social order, etc. Anti-crime training must reduce alcohol consumption, “abandon” white weapons, paralyzing sprays; it also aims to “train” young people to avoid scandals at proms, in discos in general, to avoid aggressive behaviors [1, p.169].

Anti-crime training in high schools, in girls’ hostels aims warning them to show circumstances and caution in accepting occasional acquaintance, in order to avoid being robbed, raped or killed.

At some point may also occur situations when individuals of good faith still show the utmost recklessness, announcing in the newspaper that they own goods of value that they want to sell, indicating the phone number. The persons concerned, as a matter of fact criminal elements, after being interested in the topography of the place, the number of persons living together, etc., act “by force”, violently dispossessing the victim of those goods, as well as of others of interest. Thus, through anti-criminal training an intervention is possible to reduce the number of such acts.

In the judiciary practice, other types of violent crimes have been recorded, which can be prevented by anti-crime training. Thus, when there is certain repeatability in committing robberies to the detriment of people in rural areas who sell alcohol illegally, or in the case of aggression of young couples in public gardens or parks, etc., recommendations are made to those prone to avoid the state of danger to which they are exposed.

Anti-crime training must be carried out by state bodies that have responsibilities in maintaining public order and peace, but also by those who are interested in respecting the rule of law

drept în stat. Deci pregătirea antiinfracțională se poate face prin metode specifice, de poliție, procuratură și justiție, furnizând prin mass-media informații și comunicări de natură a determina populația să înțeleagă pericolele care pot exista în raport cu unele situații pe care le creează sau în care se află la un moment dat.

Dezvoltarea și mediatizarea serviciilor de educație juridică victimelor violențelor în familie și măsurile de protecție aplicate în asemenea cazuri.

Organele statului împreună cu diferite organizații nonguvernamentale au elaborat o serie de acte ce au drept obiectiv diminuarea fenomenului violenței în familie prin mediatizarea serviciilor de educație juridică. Referitor la prevenirea victimologică, la fel au stabilit o serie de măsuri față de victimele deja existente în cazul infracțiunilor de violență în familie, cum ar fi:

- informarea în masă a victimelor despre drepturile lor, procedurile și serviciile care pot beneficia de protecție și asistență;

- consolidarea mecanismului de protecție și asistență pentru victimele violenței față de femei și ale violenței în familie;

- dezvoltarea programelor destinate prevenirii timpurii a comportamentelor violente în relații interpersonale, în cadrul centrelor de sănătate;

- dezvoltarea serviciilor de asistență telefonică gratuită pentru victimele violenței față de femei și ale violenței în familie [7, p. 122].

De asemenea, dorim să precizăm că la etapa actuală sunt puse în aplicare o serie de campanii de informare privind reducerea numărului victimelor violenței în familie și infracțiunile șocante ce pot apărea în urma acestui fenomen.

Totodată, venim cu propunerea de mobilizare a unei echipe mobile de informare privind educația juridică a victimelor infracțiunii de violență în familie. Echipele vor fi formate dintr-un ofițer de poliție de sector, un asistent social, un asistent medical și un specialist psiholog. Pentru o funcționalitate eficientă a campaniei este necesară implicarea directă a publicului larg, care cunoaște informații despre femeile aflate în situații de risc sau sunt supuse permanent violenței fizice și din diferite motive nu anunță organele de poliție. Această categorie de persoane, la apariția situației descrise, vor anunța imediat unul din membrii echipei pentru o reacționare promptă

in the state. So anti-crime training can be done through specific methods, police, prosecution and justice, providing information and communications through the media to determine the population to understand the dangers that may exist in relation to some situations they create or are at a given moment.

Development and media coverage of legal education services for victims of domestic violence and protection measures applied in such cases.

State bodies together with various non-government organizations have developed a series of acts aimed at reducing the phenomenon of domestic violence by publicizing legal education services. Regarding victimological prevention, there were also established a series of measures against existing victims in cases of domestic violence, such as:

- mass information of victims about their rights, procedures and services that can benefit from protection and assistance;

- strengthening the protection and assistance mechanism for victims of violence against women and domestic violence;

- development of programs designed for the early prevention of violent behaviors in interpersonal relationships, within health centers;

- development of free telephone assistance services for victims of violence against women and domestic violence [7, p. 122].

We would like also to point out that a number of information campaigns are being carried out at the current stage to reduce the number of victims of domestic violence and the shocking crimes that can result from this phenomenon.

At the same time, we come up with the proposal to mobilize a mobile information team regarding the legal education of the victims of the crime of domestic violence. Teams will consist of a district police officer, a social employee, a medical assistant and a psychologist. For an effective functionality of the campaign the direct involvements of the general public is necessary, that possess information about women in situations of risk or are permanently subject to physical violence and for various reasons do not notify the police. This category of people, in the described situation, will immediately notify one the team members for a prompt reaction and obtaining a

și obținerea unui rezultat pozitiv, prin aplicarea măsurilor de prevenire individuală față de agresor și măsurilor de consiliere a victimei. Orice tergiversare a timpului de reacție din partea acestora poate duce la consecințe ireversibile privitoare la viața și sănătatea persoanei agresate.

Campaniile se vor axa pe cinci direcții mari, cu trasarea următoarelor obiective majore:

- scăderea incidenței omorurilor și vătămărilor corporale ca rezultat al violenței domestice;
- reducerea numărului de victime ale violenței în familie care se află în situații de risc;
- reintegrarea socială, familială, școlară și profesională a femeilor care intră în categoria beneficiarilor direcți ai campaniei;
- creșterea gradului de implicare a comunității locale și a celorlalte instituții ale statului;
- reeducarea persoanelor care agresează sistematic membrii familiei lor.

Beneficiarele directe ale campaniei sunt femeile care trăiesc în condiții grele de viață, cu risc social crescut, femeile care anterior au fost victime ale acestei infracțiuni și provin din familii social-vulnerabile, femeile care permanent consumă abuziv băuturi alcoolice și reprezintă mediul scandalagiu al localității.

Sprejtinul necesar acestor persoane care va cuprinde explicarea consecințelor ce pot surveni în urma comiterii acestor violențe zilnice; consilierea psihologică și socială a victimelor; consolidarea individuală a culturii educative și juridice; planificare familială; suport și orientare necesară pentru reducerea la maximum a acțiunilor de recurgere la cazurile de violență în familie.

Ridicarea gradului de responsabilitate a organelor de drept în domeniul prevenirii victimologice în contextul infracțiunilor de omor.

Activitatea practică a organelor de drept în domeniul prevenirii victimologice a infracțiunilor de omor necesită o organizare și asigurare informațională la nivel înalt, determinând soluționarea unui șir de probleme:

- instruirea polițiștilor în domeniul prevenirii victimologice. Pentru realizarea acestei sarcini este necesară introducerea în planurile de studii ale instituțiilor de învățământ din cadrul Ministerului Afacerilor Interne a disciplinelor ce țin de prevenirea victimologică a infracțiunilor de omor, în calitate de disciplină obligatorie, precum

positive result, by applying individual prevention measures against the aggressor and victim counseling measures. Any delay in the reaction time can lead to irreversible consequences for the life and health of the abused person.

The campaigns will focus on five main directions, with the following major objectives:

- decreased incidence of murders and personal injury as a result of domestic violence;
- reducing the number of victims of domestic violence who are at risk;
- social, family, school and professional reintegration of women who fall into the category of direct beneficiaries of the campaign;
- increasing the degree of involvement of the local community and other state institutions;
- re-education of people who systematically assault their family members.

The direct beneficiaries of the campaign are women who live in difficult living conditions, with high social risk, women who were previously victims of this crime and come from socially vulnerable families, women who permanently abuse alcohol and represent the scandalous environment of the locality.

The necessary support for these people will include the explanation of the consequences that may occur as a result of committing these daily violence; psychological and social counseling of victims; individual consolidation of the educational and legal culture; family planning; support and guidance needed to minimize recourse to domestic violence cases.

Raising the degree of responsibility of law enforcement bodies in the field of victimological prevention in the context of murder crimes.

The practical activity of the law enforcement bodies in the field of victimological prevention of murder crimes requires a high level organization and information assurance, determining the solution of a series of problems:

- training of police officers in the field of victimological prevention. In order to accomplish this task, it is necessary to introduce in the curricular of the educational institutions within the Ministry of Internal Affairs the disciplines related to the victimological prevention of murder crimes, as a compulsory discipline, as well as oth-

și alte cursuri de specializare în problema dată.

- selectarea profesională pentru angajare în serviciu în organele afacerilor interne. Este important a se ține cont de calitățile psihologice ale candidaților, de capacitatea acestora de a se orienta corect în situații periculoase, exercitându-și obligațiunile de serviciu, fiindcă un angajat de poliție dezechilibrat, distrat sau neatent este o victimă potențială a infractorului [6, p.158].

- instituirea în cadrul subdiviziunilor teritoriale de poliție a unor birouri specializate pe domenii de psihopedagogie și de instruire, unde ar fi angajați obligatoriu ofițeri de investigații experimentați, psihologi și pedagogi care vor consulta cetățenii atât în sfera mijloacelor de siguranță de aplicare în situații de risc, cât și privitor la modalitățile de comportament în diferite situații victimologice tensionate.

- organizarea unei evidențe profilactice a persoanelor care au fost sau sigur pot deveni victime ale infracțiunii de omor, dacă este evidentă vulnerabilitatea sporită a acestora. Menționăm că sistemul evidenței profilactice a persoanelor, care funcționează în prezent și reprezintă un interes deosebit, nu ia în considerare trăsăturile victimologice ale acestora și, prin urmare, nu poate servi drept sursă obiectivă de informație. Totodată, cetățenii care respectă legile, dar se caracterizează printr-o victimitate potențială sporită, rămân, în genere, în afara câmpului vizual al organelor de drept.

- dezvoltarea statistică victimologică la un nivel corespunzător, care pe moment se bazează pe anumite date generalizate, fără a fi repartizate pe anumite tipuri de infracțiuni. Indicatorii statistici cu privire la persoana vătămată a infracțiunii de omor, care se regăsesc în fișa de evidență primară asupra crimei cercetate, sunt date insuficiente pentru a organiza prevenirea victimologică. Precizăm, totodată, că în fișa menționată, compartimentul despre persoana vătămată, de regulă, nu este completat de către ofițerul de urmărire penală.

- elaborarea unor baze de date informaționale unde vor fi stocate cele mai victimogene obiecte și sectoare teritoriale.

- organizarea și realizarea sistematică a interacțiunii tuturor subdiviziunilor organelor afacerilor interne, precum și conlucrarea acestora cu alte organe de stat și organizații nonguvernamentale în domeniul prevenirii victimologice în cazul infracțiunii de omor. Aceasta va permite, înainte

er specialization courses in this issue.

- professional selection for employment in the internal affairs bodies. It is important to take into account the psychological qualities of the candidates and their ability to orient themselves correctly in dangerous situations, exercising their duties, because an unbalanced, distracted or careless police officer is a potential victim of the offender [6, p.158].

- the establishment within the territorial police subdivisions of specialized offices in the field of psycho-pedagogy and training, where experienced investigative officers, psychologists and pedagogues would be compulsory employed, who will consult the citizens both in the field of security means of application in risk situations, and regarding the ways of behavior in different tense victimological situations.

- organizing a prophylactic record of people who have been or can certainly become victims of the crime of murder, if their increased vulnerability is obvious. We mention that the system of prophylactic records of persons, which currently operates and represents a special interest, does not take into account their victimological features and, therefore, cannot serve as an objective source of information. At the same time, citizens who respect the law, but are characterized by an increased potential victimization, generally remain outside the visual field of the law enforcement agencies.

- development of the victimological statistics at an appropriate level, which at the moment is based on certain generalized data, without being assigned to certain types of crimes. Statistical indicators on the victim of the murder's crime, which can be found in the primary evidence file of the crime under investigation, are insufficient data to organize victimological prevention. We also specify that in the mentioned file, the compartment about the injured person, as a rule, is not filled in by the criminal investigation officer.

- elaboration of informational databases where the most victimogenic objects and territorial sectors will be stored.

- organization and systematic realization of the interaction of all the subdivisions of the internal affairs bodies, as well as their cooperation with other state bodies and non-governmental

de toate, utilizarea, pe lângă metodele publice admise de majoritatea angajaților poliției, a măsurilor speciale de investigații atât în scop informațional, cât și în calitate de instrument de influență asupra indivizilor supuși prevenirii.

Activitatea organelor de drept de prevenire victimologică a infracțiunii de omor cuprinde, în primul rând, educația juridică a cetățenilor, acordarea consultațiilor populației referitoare la problemele de protecție împotriva infracțiunii de omor sau altor infracțiuni ce atentează la sănătatea persoanei, elaborarea recomandărilor cu privire la compartimentul optim în situații extreme, informarea cetățenilor despre situații capcane victimogene, pentru ca aceștia, în măsura posibilităților, să le evite.

Sporirea activității de informare asupra persoanelor ce reprezintă mediul victimogen al infracțiunilor ce atentează la viața sexuală a persoanelor.

În practica judiciară s-au întâlnit frecvente cazuri în care fetițe de vârste foarte mici (6-10 ani) au fost violate de diverși indivizi bolnavi psihici ori aflați în stare de ebrietate. În asemenea situații consecințele victimizării pot avea urmări dintre cele mai grave atunci când victima rămâne în viață, nemaivorbind de faptul că, în destule astfel de cazuri, victimele au fost omorâte.

Activitatea de informare a populației referitoare la cauzele și condițiile de comitere a unor genuri de infracțiuni este una extrem de importantă pentru evitarea victimizării persoanelor ce se regăsesc în cercul vulnerabilității.

În prezent, în afară de activitățile organelor de drept, direct responsabile de asemenea măsuri, sunt înființate și create de către organizații nonguvernamentale proiecte și programe ce au menirea de informare a persoanelor ce reprezintă mediul victimologic al infracțiunilor de viol. Totodată, aceste persoane sunt instruite asupra modului de acționare în caz de apariție a unor asemenea situații, prezentându-le și numerele de telefoane pentru solicitarea consultațiilor și ajutorului în caz de necesitate.

Cunoașterea factorilor de risc victimal rămâne mereu o problemă deschisă care pretinde noi studii și examinări, dată fiind complexitatea aplicațiilor acestora și nevoia analizei lor într-o strânsă interdependență. Orice element nou de aprofundare oferă înțelegerea deplină a comportamentului purtător de risc victimal și, pe această

organizații în domeniul victimologic prevenirii în cazul crimei de omor. Acest lucru va permite, în primul rând, utilizarea, în plus față de metodele publice acceptate de majoritatea polițistilor, a măsurilor speciale de investigații atât în scop informațional, cât și în calitate de instrument de influență asupra indivizilor supuși prevenirii.

Activitatea organelor de drept de prevenire victimologică a infracțiunii de omor cuprinde, în primul rând, educația juridică a cetățenilor, acordarea consultațiilor populației referitoare la problemele de protecție împotriva infracțiunii de omor sau altor infracțiuni ce atentează la sănătatea persoanei, elaborarea recomandărilor cu privire la compartimentul optim în situații extreme, informarea cetățenilor despre situații capcane victimogene, pentru ca aceștia, în măsura posibilităților, să le evite.

Creșterea activității de informare asupra persoanelor ce reprezintă mediul victimogen al infracțiunilor ce atentează la viața sexuală a persoanelor.

În practica judiciară s-au întâlnit frecvente cazuri în care fetițe de vârste foarte mici (6-10 ani) au fost violate de diverși indivizi bolnavi psihici ori aflați în stare de ebrietate. În asemenea situații consecințele victimizării pot avea urmări dintre cele mai grave atunci când victima rămâne în viață, nemaivorbind de faptul că, în destule astfel de cazuri, victimele au fost omorâte.

Activitatea de informare a populației referitoare la cauzele și condițiile de comitere a unor genuri de infracțiuni este una extrem de importantă pentru evitarea victimizării persoanelor ce se regăsesc în cercul vulnerabilității.

În prezent, în afară de activitățile organelor de drept, direct responsabile de asemenea măsuri, sunt înființate și create de către organizații nonguvernamentale proiecte și programe ce au menirea de informare a persoanelor ce reprezintă mediul victimologic al infracțiunilor de viol. Totodată, aceste persoane sunt instruite asupra modului de acționare în caz de apariție a unor asemenea situații, prezentându-le și numerele de telefoane pentru solicitarea consultațiilor și ajutorului în caz de necesitate.

Cunoașterea factorilor de risc victimal rămâne mereu o problemă deschisă care pretinde noi studii și examinări, dată fiind complexitatea aplicațiilor acestora și nevoia analizei lor într-o strânsă interdependență. Orice element nou de aprofundare oferă înțelegerea deplină a comportamentului purtător de risc victimal și, pe această

bază, o mai judicioasă orientare a măsurilor de prevenire și combatere a infracțiunilor cu violență.

În fond, după cum s-a mai arătat, scopul principal al temei a fost acela de a sublinia că victima este un element obiectiv în drama judiciară și ea este determinată ca atare de un comportament propriu neadecvat, deci imputabil ei, care se numește „risc victimal”.

Se desprinde concluzia, din cele arătate, că reprimarea riscului victimal se constituie într-o latură importantă a acțiunii preventive pe care trebuie să o întreprindă organele și instituțiile specializate ale statului de drept. Practic, această acțiune trebuie să aibă în vedere corijarea comportamentului victimal prin măsuri cu caracter educativ. Se observă că, spre deosebire de combaterea infracțiunilor cu violență, prin măsuri care vizează „reprimarea” infractorului, deci care sunt preponderent coercitive, represive, combaterea devianței comportamentale a victimei potențiale implică acțiuni educative, recomandări care nu se bazează pe forță. Aceste acțiuni au în vedere următoarele măsuri: educația moral-juridică a cetățenilor, pregătirea antiinfracțională, prezența forței publice în teren și combaterea stărilor conflictuale.

Dezvoltarea și implementarea continuă a curriculumului de educație pentru introducerea tematicilor privind comportamentul copiilor în cazurile în care se pot pomeni lângă infractor sau în fața unor persoane suspecte.

Actualmente, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării susține integrarea conținuturilor privind educația privind comportamentul copiilor în cazurile în care se pot pomeni lângă infractor sau în fața unor persoane suspecte [3].

De exemplu, în Curriculumul Național la disciplina *Securitate personală* pentru clasele V-IX sunt incluse temele *Comportamentul recomandat în caz de amenințare cu atac terorist, Siguranța în locurile publice și în mulțime*. În mod principal, temele sunt axate pe ideea percepțiilor sociale și provocările care pot genera asemenea percepții, precum și comportamentul adecvat care ar fi trebuit urmat pentru evitarea anumitor riscuri. Una din teme se referă nemijlocit la actele teroriste care cu siguranță este un subiect foarte important. De asemenea, considerăm că este necesară introducerea tematicilor privind comportamentul copiilor și măsurile de siguranță necesare pe care trebuie să le cunoască,

vides a full understanding of victim risk behavior and, on this basis, a more judicious direction of measures to prevent and combat violent crime.

In fact, as was already shown, the main purpose of the topic was to emphasize that the victim is an objective element in the judicial drama and it is determined as such by an inappropriate behavior, therefore attributable to him, which is called “victim risk”.

From the foregoing it follows that the repression of the victim risk is an important aspect of the preventive action to be taken by the specialized bodies and institutions of the rule of law. Basically, this action must take into account the correction of victim behavior through educational measures. It is observed that, unlike the fight against violent crimes, through measures aimed at offender “repressing”, which are mostly coercive, repressive; combating the behavioral deviance of the potential victim involves educational actions, recommendations that are not based on force. These actions take into account the following measures: moral and legal education of citizens, anti-crime training, presence of public force in the field and combating conflict situations.

Continuous development and implementation of the education curriculum for the introduction of issues regarding children’s behavior in cases when they may appear next to the offender or in front of suspicious persons.

Currently, the Ministry of Education, Culture and Research supports the integration of content on education of children’s behavior in cases when they may appear next to the offender or in front of suspicious persons [3].

For example, the National Curriculum for the discipline *Personal Security* for the V-IX forms includes the topics *Recommended Behavior in the Event of a Threat of a Terrorist Attack, Security in Public Places and in Crowds*. Mainly, the themes are focused on the idea of social perceptions and the challenges that can generate such perceptions, as well as the appropriate behavior that should have been followed to avoid certain risks. One of the topics is directly related to terrorist acts, which is certainly a very important subject. We also believe that it is necessary to introduce issues related to children’s behavior and the necessary safety

în caz de atac prin surprindere de către infractori. În calitate de activități de învățare este necesar de prevăzut: redactarea unor fișe informative pentru adolescenți despre factorii de risc și modalități de comportare în situații tipice; prezentarea unor filmelețe despre atacurile prin surprindere etc. [4].

În Curriculumul Național la disciplina *Securitate personală* pentru clasele X-XII ca unitate de competență este prevăzut *Comportamentul sigur în locuri cu risc și grad înalt de criminalitate*, din perspectiva aflării în siguranță în locurile publice cu un grad înalt de criminalitate. Asigurarea competențelor vizate se face prin abordarea următoarelor subiecte de referință: caracteristica locurilor cu risc și grad înalt de criminalitate, cauze, modalități de evitare, modalități de acțiune etc. [5].

Prin urmare, asigurarea accesului fiecărei persoane din Republica Moldova la programe de educație pentru cunoașterea modalității de comportare în anumite situații de risc, adaptate în funcție de vârstă și necesitățile specifice grupurilor vulnerabile, va fi realizată prin:

1) dezvoltarea și implementarea continuă a curriculumului de educație, inclusiv informarea copiilor privind evitarea locurilor nesigure din punct de vedere criminogen și aducerea la cunoștință a modalităților de acțiune în asemenea situații specifice, în instituțiile de învățământ de toate nivelurile în conformitate cu standardele internaționale privind educația sub aspect victimologic;

2) crearea platformei participative care pledează pentru un suport sporit în susținerea serviciilor de educație cuprinzătoare pentru tineri privind evitarea locurilor criminogene și modalitățile de acțiune în situații dificile, inclusiv pentru grupurile-cheie ale populației și implementarea activităților de informare.

Concluzie. În contextul celor menționate, dorim să precizăm că prevenirea victimologică a infracțiunilor de omor este înfăptuită de către organele de stat conform competențele lor funcționale. Însă rolul principal în acest domeniu îl joacă organele de drept prin intermediul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, care sunt direct responsabile pentru asemenea activități și dispun de arsenalul necesar de metode și mijloace pentru prevenirea infracțiunilor de omor la nivel victimologic și, desigur, criminologic.

Sușinem pe deplin ipoteza autorului Iu.

measures that they need to know, in case of unexpected attack by criminals. As learning activities it is necessary to provide: wording of information sheets for adolescents about risk factors and ways of behaving in typical situations; presentation of videos about unexpected attacks, etc. [4]

The National Curriculum for the discipline of *Personal Security* for X-XII forms as a unit of competence provides for *Safe Behavior in Places with High Risk and Crime*, from the perspective of being safe in public places with a high crime rate. Ensuring the targeted competencies is done by addressing the following reference topics: characteristic of places with risk and high degree of crime, causes, ways to avoid, ways of action, etc. [5]

Therefore, ensuring the access of every person from the Republic of Moldova to education programs in order to obtain knowledge how to behave in certain risk situations, adapted to age and the specific needs of vulnerable groups, will be achieved by:

1) continuous development and implementation of the education curriculum, including informing children about avoiding unsafe places from a criminogenic point of view and raising awareness of ways to act in such specific situations, in educational institutions of all levels in accordance with international standards on victim education;

2) creating a participatory platform that advocates for increased aid in supporting comprehensive education services for young people for the avoidance of criminogenic places and ways of action in difficult situations, including for key population groups and the implementation of information activities.

Conclusion. In the context of the above, we would like to point out that the victimological prevention of homicide crimes is carried out by state bodies according to their functional competences. But the main role in this field is played by law enforcement bodies through the subdivisions of the Ministry of Internal Affairs, which are directly responsible for such activities and have the necessary arsenal of methods and means to prevent crimes of murder at the victimological and, of course, criminological level.

We fully support the hypothesis of the author Iu. Larii [8, p.231] that in the process of vic-

Larii [8, p.231] că în procesul de prevenire victimologică a infracțiunilor cel mai mare efect îl au măsurile de autoprotecție dezvoltate prin sisteme educaționale promovate în cadrul familiilor, școlilor sau altor instituții sociale, care au menirea de a-l determina pe individ să manifeste un spirit sporit de precauție în vederea asigurării propriei sale securități. Prin urmare, fiecare din noi trebuie să-și formeze pe parcursul întregii vieți anumite deprinderi de securitate personală, datorită căreia poate fi redus la maximum riscul de victimizare.

timological prevention of crimes the greatest effect has the self-protection measures developed through educational systems promoted within families, schools or other social institutions, which are meant to determine the individual to manifest an increased spirit of caution in order to ensure his own security. Therefore, each of us must develop certain personal security skills throughout our lives, which can minimize the risk of victimization.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Barbu Nicu Damian, *Investigații criminale*, Craiova, Ed. SITECH, 2015, 457p.
2. Cicala Al., *Prevenirea avorturilor ilegale*, Lituania, Ed. Globe Edit, 2019, p.170, 207p.
3. Curriculum 2020. <https://mecc.gov.md/ro/content/invatamantul-general> (vizitat 25.09.2020).
4. Curriculum național. Aria curriculară consiliere și dezvoltare personală. Disciplina dezvoltare personală clasele V-IX <https://mecc.gov.md/ro/content/invatamantul-general> (vizitat 25.09.2020).
5. Curriculum național. Aria curriculară consiliere și dezvoltare personală. Disciplina dezvoltare personală clasele X-XII <https://mecc.gov.md/ro/content/invatamantul-general> (vizitat 25.09.2020).
6. Gladchi Gh. *Victimologie*. Chișinău: Tipogr. Acad. „Ștefan cel Mare” a MAI, 2013. p. 158, 294 p.
7. Ionașcu V., *Infracțiune de violență în familie: reglementări normative, analiză criminologică și măsuri de prevenire*. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2018. p. 122, 191p.
8. Larii Iu., *Criminologie*, Chișinău 2020, Ed. Cartea Militară, p.218. 290p.
9. Ривман Д.В. *Криминальная виктимология*. Санкт-Петербург: Ed:Питер, 2002. - С. 262. 305 p.

Despre autori:

Alexandru CICALA,

*doctor în drept, conferențiar universitar
al Catedrei „Activitate specială de investigații și
anticorupție” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: alexandru_cicala@mail.ru*

Petru DIUVENJI,

*asistent universitar
al Catedrei „Instruire militară și intervenții
profesionale” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: maurdaki@mail.ru*

About authors:

Alexandru CICALA,

*PhD, associate professor
at the Chair “Special Investigation Activity and
Anti-Corruption” of the Academy “Ștefan cel Mare”
of the MIA
e-mail: alexandru_cicala@mail.ru*

Petru DIUVENJI,

*university assistant
at the Chair “Military Training and Professional
Interventions” of the Academy “Ștefan cel Mare”
of the MIA
e-mail: maurdaki@mail.ru*